



UDÁLOST MĚSÍCE

## METELKŮV BETLÉM JE ZPĚT V LIBERCÍ

*Symbol Vánoc se po třech letech vrátil do Severočeského muzea v Liberci. Po národné obnově se národním muzeu opatř přechodně, tradičně v předvánočním čase, komentovanou prohlídkou 7. 12. od 18 hodin. Součástí prohlídky bude promítání fotografií z průběhu restaurace betlému.*

Unikátní pohyblivý betlém, který je v Severočeském muzeu v Liberci vystavován vždy o vánočním čase od roku 1994, má velmi zajímavou historii. Jeho první podobu navrhl a vytvořil Jáchym Metelka (otec Václava Metelky) ze Sklenec u Vysokého nad Jizerou.

Betlém měl stupňovité uspořádání do rohu světnice. Pět třicet let jej Jáchym rozšiřoval, až zaujímal šest metrů z jedné strany světnice a tři metry z druhé a zakrýval celá dvě okna v rodné chalupě. Nejdříve byl betlém osazen figurami z papíru, které byly vystříženy z listových archů. Později si Jáchym maloval figury sám, protože betlém byl pohyblivý a pohyb bylo nutno vyjádřit i v samotné podobě postav.

V roce 1866 se Jáchymovi narodil syn Václav, který už od útlého věku začal otci s betlémem pomáhat. Opožděvaný figury z papíru nahrazoval vlastními vyřezanými z lipového dřeva. Obrovský betlém obsahoval řadu pohyblivých skupin figur: anáthy košobající Ježíška, dvě růžice andělů a andělských muzikantů na nebesích a nad chlévem, město s „židovskou školou“ zákoníků, kyvajících a keoutičích hlavami nad starozákonnými předpověďmi proroků, muzikanty a ještě řadu dalších scén.

Po smrti Jáchyma Metelky jeho syn Václav betlém zmenšil a dal mu podobu, kterou známe dnes. Betlému zůstalo stupňovité uspořádání do rohu místnosti, na čelní straně je široký tří a půl metru a je osazen 250 dřevotěžkami o výšce od 3 do 20 centimetrů, z nichž je více než třetina pohyblivých. Pohonný mechanismus, celý ze dřeva, byl původně poháněn závažím, které je nyní nahrazeno elektromotorem. Současný betlém je tedy až na Jáchymem malované pozadí dílem Václava Metelky.

Metelkův betlém byl v rukách restaurátora několik let. Důvodem byl jeho velmi špatný technický stav a částečná nefunkčnost.

V rámci 1. etapy modernizace muzejní budovy v roce 2014 jej proto odborníci demontovali a odvezli do Třeběchovic pod Ořechem k národné opravě. Restaurátor Kamil Andrus následně provedl kompletní repáží všech mechanických prvků, odkyselení papírových částí, vytvořil nové nosné konstrukce a restauroval všechny betlémové figury.

Betlém je v muzeu umístěn v tzv. sloupové síni, ve velké klimatizované vitríně, která pro něj zajistí stabilní prostředí a umožní jeho snadnou údržbu. Na jeho restaurování přispěl Liberecký kraj účelovou dotací v objemu 390 tis. korun. Celkové náklady na opravu byly 800 tis. korun.

Betlém je zpřístupněn v otevřené době Severočeského muzea, denně mimo pondělí, od 9 do 17 hodin, ve středu do 18 hodin. ←

Text: Květa Šimová  
Foto: archiv Severočeského muzea v Liberci

01. 12. 2016 07:59

Událost měsíce: Metelkův betlém je zpět v Liberci

Osobnost kraje: Marta Kottová

Krajem: Betlémské světlo a jeho cesta do našich domovů